

Disposiciones Presidenciales de fecha 14-06-2020, Reformadas el 17, 24 y 31 de mayo y 5 y 7 de junio de 2020
Traducido por ALMG
Idioma maya Awakateko

B'AJXOM TETZ WI'TNUM

E'CH B'ANB'IL TANE'N NATZAN B'AJXOM TETZ WI'TNUM TAN TAQ'LE'N TAN MAQLE'N WITZ IL YE AT KY'IXB'ELIL XHCHIXO'L WUNAQ YE NATZAN B'ENE'NTZI'N PAXIL EJNIN KAWU'N TAN TELE'NKU'N QB'AL TE'J

PAXIL, KYAJLAJ TAJLAL XAW JUNIO TETZ YOB' 2020

XHCH'UYSE'N TYEMP TETZ B'ANB'IL TANE'N ELNAQTZAJ LE KYAJAL TAJLAL XAW MAYO TETZ YOB' 2020 EJNIN TU JE'NAQ TX'EXO'N TE'J LE JUQLAJ, JUNAQ KYAJ, JUNAQ JUNLAJ XAW MAYO EJNIN LE O' EJNIN JUQ TAJLAL XAW JUNIO TETZ YOB' 2020

TANTU'

Le Wi'tz Ka'wl Tetz Witnum, nataltaj ye Wi'tnum Paxil, tajwe'n sweqtib' tan ky'iky'la'n te'j wunaq ejnin e'ch najb'il ncha'tz nataltaj ye i stzantzal wunaq i'tz jun ama'l at tetz qale kye'l jun tz'el q'ej; na i'tz jun ama'l at skyetz kyeqil wunaq; ejnin cha'tz ye e'ch ka'wl at tib'aj meb'il tu puntil q'u'j kmon ejnin ye aq'un chin nab'ixe' le xe'tzb'il xtisya' witnum; kyeqil e' wi'tz kmon tajwe'n Ichijoy puntil tan b'anla'n tane'n ye nb'i nataltaj le puntil jun witnum.

Ye, chin xom te'j **Ka'wl tetz Wi'tnum tajlal 5-2020, 6-2020, 7-2020, 8-2020 ejnin 9-2020** ye B'ajxom tetz Wi'tnum skyuch' Wi'tz Ky'iltqanil Aq'un tetz Wi'tnum, ye b'ajx kyaj ka'wl, kuja'nt le e'ch ka'wl tajlal **8-2020, 9-2020, 21-2020** ejnin **22-2020** tetz Kmon witnum, qale txolxe't, nakujlij ejnin xhch'uyse'n tyempil stzib'lal tan maqle'n witz il at ky'ixb'elil xhchixo'l wunaq natzan b'ene'ntzi'n Paxil, , ye chin nakiwtsatib' le Wi'tz Ka'wl tez Wi'tnum Paxil ye natajltzaj ye munl B'ajxom tetz Wi'tnum i'tz talche'n e'ch ka'wl ye at chitajwe'nil ye nanojkyen jun il le wi'tnum, ejnin tajwe'n ltal stzib'lal tetz kmon tib'aj e'ch chamo'nib'.

Ye, i le kyajlal tajlal xaw *mayo* tetz yob' 2020 elnaqe'tzaj e'ch B'amb'il Tane'n tan B'ajxom tetz Wi'tnum tan maqle'n witz ye il ye at ky'ixb'elil xhchixo'l wunaq ye natzan b'ene'ntzi'n Paxil ejnin E'ch Ka'wl tan Toke'n le Ajal tan ky'iky'le'n chitz'ajb'il wunaq, ye xhch'uyse'n tajlal q'ej ejnin xtx'exo'n le juqlaj, junaq kyaj, junaq junlaj tajlal xaw *mayo* ejnin o' ejnin juq tajlal xaw *junio* tetz yob' 2020 tan maqle'n witz tan kyi b'ene'n lo'on jun xlapun yab'il nab'i'aj **COVID-19 (SARS-Cov-2)** cha'stuntetz chin tajwe'n ixhnin lb'anlij tane'n e'ch B'amb'il Tane'n elnaqe'tzaj tan maqle'n witz yab'il at b'ena'ntzi'n ejnin nataj xtx'exa'n jujun e'ch ka'wl ye xhch'eyanq skye'j kyeqil kmon.

Ye chin tajwe'nin maqxij witz kob'ox q'ej ama'l at tetz wunaq ye natalzaj le Wi'tz Ka'wl tetz Wi'tnum Paxil, ye e'ch Ka'wl tetz Witnum ejnin e'ch ka'wl tetz b'ene'ntzi'n ate' tan tele'nku'nqb'al kawuktuntu' te'j ye nb'i natal le U'j Ok Chikuj Ajkaw Te'j Tib'aj Ama'l Skyetz Wunaq tetz Ab'ya Yala, tzintxola' skyetz kyeqil wunaq, Ky'iltqanil Aq'un tetz Wi'tnum, aq'unwil tetz Wi'tnum, aq'unb'il tetz Wi'tnum, aq'unb'il chichuk nachib'ankyib' tzine'j Paxil ejnin tetz B'ene'ntzi'n, tan tele'n chitxum tetz ejnin tan b'anle'n tane'n e'ch ka'wl tetz B'ajxom tetz Wi'tnum, tajwe'n ltz'ok le ajal tan tele'nku'n qb'al te'j, tzintxole' kob'ox stzib'lale'j.

Ye Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq, i' ky'iltqanil xmaye'n chitzantzal wunaq b'ene'ntzi'n ejnin chin naxomkyen te'j e'ch txolb'il nab'ajij b'enenzi'n, jakujaj ye E'ch Puntil Tan Maqle'n Witz Xlapun Yab'il SARS-Cov-2 ejnin e'ch ka'wl tan kwe'se'nkuntzaj mu'xh e'ch txolb'il natzan b'anle'n tane'n tan jaqle'n junt tir e'ch ama'l witnum ye chin nataltaj le K'ultxumu'n kyetz Wi'tz Kmon Ky'iltqanil Aq'un tetz Wi'tnum ye telentzaj le kob' tajlal xaw *junio* tetz yob' 2020, ye natzane't xmaye'n tan xe'te'n b'anle'n tane'n ejnin tan wi'tze'nin.

CHA'STZUNTETZ:

Tantu' in B'ajxom Tetz B'anol Ka'wl Wi'tnum, chin xomkyen te'j e'ch munl ejnin aq'un, chin xe'toq tan txole'n:

XHCH'UYSE'N TYEMP TETZ E'CH B'ANB'IL TANE'N NATZAN B'AJXOM TETZ WITNUM TAN TAQ'LE'N TAN MAQLE'N WITZ IL YE AT KY'IXB'ELIL XHCHIXO'L WUNAQ YE NATZAN B'ENE'NTZI'N EJNIN E'CH KA'WL TAJWE'N TAN TELA'NKU'N TE'J

Tan tele'n chitxum e' wunaq tetz, tan toka'n le ajal ejnin tan xkone'n ka'wl tetz B'ajxom Wi'tnum, ye xe'tzb'il jun txolb'ila'j ejnin tan ky'iky'la'n chin at xhchiq'ab' e' **Xmayol Chitzantzal wunaq** ejnin **Xtisyá' xhchixo'l wunaq**, ye chin naxkon tan b'anle'n b'a'n xhchixo'l wunaq tetz Wi'tnum.

Kyeqil e'ch puntil natzan xmaye'n tan maqle'n witz e'ch txolb'il tan b'anle'n b'a'n xhchixo'l kyeqil e' wunaq tetz witnum paxil, chin xkon le kyeqil e'ch ama'l tetz Witnum Paxil, alchoq ama'l nqo xo'nb'il ye chin ate' le ama'l tetz Wi'tnum ejnin chin naxomkyen te'j puntil at le e'ch ka'wl, ncha'tz qale tz'aq'le't chiq'e'j e'ch q'u'j kmon ye echa'n chiwitz le Wi'tnum.

B'AJX. XHCH'UYSE'N TYEMP EJNIN XKONSE'N.

Ixhnin nataj b'anle'n kyeqil E'ch B'anb'il Tane'n tetz B'ajxom Wi'tnum ye elnaqe'tzaj **le kyajlaj xaw mayo tetz yob' 2020** ejnin tu e'ch txolb'il **tx'exa'nt le juqlaj, junaq kyaj ejnin junaq junlaj tajlal xaw MAYO** ejnin ye e' elnaqe'tzaj **le o' ejnin juq tajlal xaw junio tetz yob'a'j**, jalen tz'eltzaj ak'aj stz'ib'lal, ejnin tajwe'n chixom wunaq tan b'anle'n tane'n, ncha'tz chokopon kwent e'ch ak'aj txob'ila'j ye xomtzej.

Ye jun b'anlb'il tane'na'j ejnin e'ch ak'aj txolb'il, chixe'taq b'anle'n tane'n o' ch'ich' jalchan le LUNTZ O'LAJ TAJLAL XAW JUNIO TETZ YOB' 2020.

KA'P. STZ'A'PL E'CH B'ANB'IL TANE'N TETZ E'CH PUNTIL TAN KY'IKY'LE'NIB' TANTU' TZAN MAXA'N YE NA'IKY' LAK'PIJ YAB'IL LE E'CH XETNUM TETZ ARMIT, SACATEPEQUEZ, EL PROGRESO EJNIN SAN MARCOS.

Tantu' stzib'lal at te'j Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq natzan taq'le'n kob'ox't stz'a'pl puntil tan maqle'n witz yab'il, tan kolche'n te'j chitz'ajb'il kyeqil wunaq, cha'stzuntetz tajwe'n cho'k xhchixo'l E'ch B'anb'il Tane'n tetz B'ajxom Wi'tnum ye natzan xkone'n, ye chin stz'amonq le **E'CH XETNUM TETZ ARMIT, SACATEPEQUEZ, EL PROGRESO EJNIN SAN MARCOS:**

1. MAQB'IL WITZ MOY TETZ KOB'OXINTZI' Q'EJ:

Kyeqil moy ye kyetz wunaq (Plaka ye nachixe'tnin te'j "P") SK'ULE' CHIXON le e'ch q'e'j aq'ij ama'l tan kyela'n, chi xomtzej'e'j:

- a) Kyeqil moy ye nachite'tnin te'j plaka ("P") qale chin nachitzajpon te'j toxi'n tajlal te'j kyik-at (0), kob' (2), kyaj (4), qaq (6) ejnin wajxaq (8), ntina's e' moya's ye kuj chixon le martz qaqlaj, wews wajxaqlaj, sawr junaq, luntz junaq kob', myelkyis junaq kyaj ejnin pyernes junaq qaq tajal xaw *junio*.
- b) Kyeqil moy ye at ("P") te'j chiplakajil ejnin te'j e'ch toxi'n tajlal ye chin natzajtpont te'j jun (1), ox (3), o' (5), juq (7) ejnin b'eluj (9) kuj Ichixon le e'ch

q'ejlal myelkyis juqlaj, pyernes b'elujlaj, martz junaq ox, wews junaq o' ejnin sawr junaq juq tajlal xaw *junio*.

Le jun kyajtx'u'knaqej' naxhchajtzaj ye teb'lalil b'anb'il tane'n (ye e'ch tajlal ate' tul ye kyajtx'u'k ya'stzun wi'tzb'il tajlal natajtzaj le tajlalil plaka e'ch xo'mb'il)

LUNTZ	MARTZ	MYELKYIS	WEWS	PYERNES	SAWR	RMINK
O'laj tajlal xaw <i>junio</i> Kyi Ichimaqxij	Waq'laj tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 0, 2, 4, 6, 8	Juqlaj tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 1, 3, 5, 7, 9	Wajxaqlaj tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 0, 2, 4, 6, 8	B'elujlaj tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 1, 3, 5, 7, 9	Junaq tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 0, 2, 4, 6, 8	Junaq jun tajlal xaw <i>junio</i> KYI'K xo'n sb'ajoq
Junaq kob' tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 0, 2, 4, 6, 8	Junaq ox tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 1, 3, 5, 7, 9	Junaq kyaj tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 0, 2, 4, 6, 8	Junaq o' tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 1, 3, 5, 7, 9	Junaq qaq tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 0, 2, 4, 6, 8	Junaq juq tajlal xaw <i>junio</i> Chixonq 1, 3, 5, 7, 9	Junaq wajxaq tajlal xaw <i>junio</i> KYI'K xo'n sb'ajoq

Ye maqb'ilwitza'j chinkuntu' stz'amonq skye'j e'ch moy ye tu lxomkyentu' te'j nb'i nataltzaj le Ka'wl Tib'aj E'ch Xo'nb'il ye ixhnin naxkon. Te'j jun puntil maqb'ila'j kyi lcho'k le ajal e'ch mot ejnin mot litz.

I le rmink junaq jun ejnin junaq wajxaq tajlal xaw *junio*, kyi sk'ul chixomoqkyen e'ch moy ye at ("P") te'j chiplaka. Matzun e' mast moy tajwe'n chin chixomqkyen te'j nb'i nataltzaj le Toxi'n b'anb'il te'j jun ka'wla'j.

Ye tajlal wunaq sk'ule' chixon le jun moy chin xomaqkyen te'j jatna' ama'l aq'ijt le tu'jil xo'nb'il moy. Na'skyetz xkonsan tajwe'n xomkyen te'j tajlal ka'wl K'ultxumu'n Ky'iltqanil Aq'un Tajlal 146-2020 tetz Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq.

Ye jun txolb'ile'j kyi Itz'amon skye'j aq'unwil tetz xmaya'n chitzantzal wunaq, ky'iky'lom tetz witnum ejnin skye'j wunaq te nataltzaj le Toxi'n ejnin Kyaji'n Ka'wl tetz B'ajxom tetz Wi'tnum ye tele'ntzaj le kyajlaj tajlal xaw *mayo* tetz yob' 2020 ejnin tu kyeqil ye je'naq tx'exo'n te'j.

Ye qo kyi Itz'elku'n qb'al tan b'anle'n tane'n jun ka'wla'j stz'aq'loq kawsil chi nataltzaj le Ka'wl Tib'aj E'ch Xo'nb'il, K'ultxumu'n Witnum Tajlal 273-38, le txol 184 le toxi'n tajlal, ye nataltzaj ye at jun chojo'n tan o' syent (Q500.00). Ncha'tz, e' ajka'w chib'ane' jun u'j tan txole'n b'itzuntz npajlij jun b'anb'il tane'n wi'tz ajkaw witnun qo xhe'n nb'an txolb'il, xomkyentu' te'j il qo txolb'il nb'ajij te'j ky'iky'b'e'ntetz chitzantzal wunaq.

2. MAQLE'N WITZ XO'N LAQAQ XETNUM

Kyi'k rmeril chixon moy ejnin wunaq laqaq xetnum tetz Armit, *Sacatepéquez*, *El Progreso* ejnin *San Marcos*. Jalenku'n e'ch moy kyetz ilol chitzantzal wunaq ejnin

e'ch puntil tan ky'iky'le'nib' , ky'iky'lom tetz witnum ejnin alchaq ama'l, aq'ol taqle'n tetz b'ajsa'n, tetz tz'aka'n, moy aq'ol poq nqo b'i junt taqle'nil.

TOXI'N: XTX'IXPE'N YE TYEMP TAN TOKE'N LE AJAL YE MAQB'IL WITZ XO'N YE NAB'AJIJ BENE'NTZI'N WITNUM.

Jepon tx'exa'n ye b'ajx, ka'p ejnin toxi'n koloj txol tetz b'ajx q'ab' txol (1°) le KA'P Ka'wl tetz B'ajxom tetz Wi'tnum tele'ntzaj kyajlaj tajlal xaw *mayo* tetz yob' 2020, ye je'naq tx'exa'n le e'ch Ka'wl tetz Wi'tnum ye tele'ntzaj juqlaj, junaq kyaj ejnin junaq junlaj xaw *mayo* tetz yob' 2020, "KY'IKY'LE'N CHITZANTZAL KYEQIL WUNAQ EJNIN E'CH MAQLE'N WITZ XO'N NAB'AJIJ" ye chin sb'ane'kyen chine'j:

“1°) XO'N NTINKUNTU' LE TANUMIL WUNAQ: Tan ky'iky'la'n chitzantzal wunaq, natzan maqle'n witz tan chixone'nku'n tul or qaq ch'ich' kwe'nq'ej jalen o' ch'ich' jalchan le junt q'ej, tajwe'n chin cha'tij le ama'l qale najlche't (Xeka'l), ncha'tz kyi sk'ul lche'ltzaj tan xo'n tb'e', ejnin kyi sk'ul tz'eltzaj qb'al tul e'ch xo'nb'il ye tetzkuntu' jun wunaq ejnin le e'ch xo'nb'il equm wunaq ma le rmink junaq jun ejnin rmink junaq wajxaq tajlal xaw *junio* tetz yob'a'j, tajwe'n tz'a'tij qb'al xeka'l, xe'toq b'anle'n tane'n niky'aqb'al jalen le junt niky'aqb'al, tan b'aje'n kolche'n te'j chitz'ajb'il wunaq

Ye jun ka'wla'j xe'toq b'anle'n tane'n le LUNTZ O'LAJ TAJLAL XAW *JUNIO* TETZ YOB' 2020, o' ch'ich' jalchan jalen LE LUNTZ JUNAQ B'ELUJ TAJLAL XAW *JUNIO* TETZ YOB' 2020 o' chich' jalchan, LE KYEQIL AMA'L TETZ WITNUM, ntin ye qo nataj xtx'exa'n.

Tan b'ajiwe'n xo'n tul or qaq ch'ich' kwe'nq'ej jale'n le o' ch'ich' jalchan le junt q'ej, tajwe'n nataltzaj stzib'lal le oril ye atkunin xak ye nataltzaj le jun b'anb'il tane'na'j tetz b'ajxom tetz Wi'tnum.

KYAJI'N: STZ'APL E'CH PUNTIL TAN MAQLA'N WITZ YAB'IL

Tajwe'n lcho'k kob'ox puntila'j le ajal tan xhch'eya'n maqle'n witz yab'il le kyeqil ama'l chitana'n, ka'l tetz k'ayi'n, alchoq ama'l tetz k'ayi'n, ama'l tetz aq'un, kmon tetz aq'un tetz witnum, ncha'tz e' ye at ama'l skyetz tan kyaq'uja'n ye at chitzib'lal le **E'CH B'ANB'IL TANE'N NATZAN B'AJXOM TETZ WI'TNUM TAN TAQ'LE'N** ejnin at ama'l skyetz tan kyopona'n wunaq tan chixajsa'n tantu' puntil aq'un ejnin ch'eya'n nachib'an tana'n:

- a) Kyeqil ama'l tetz aq'un qale tajwe'n nachopon wunaq tan b'anla'n tana'n jun chitajwe'nil chijopxoq kyaj ch'ich' kwe'nq'ej, chitana'n le e' kmon tetz aq'un tetz witnum nqo e' kmon aq'un chichuk nachikawkyib', ntinkuntu' e' ama'l tetz tz'ak'an kyi lchijopxij.
- b) Kyeqil ama'l tetz aq'un qale tajwe'n nachopon wunaq tan b'anla'n tana'n jun chitajwe'nil, kuj chaq'uj ntintu' tajwe'n kob' ja' nqo jun metr tu ni'k tz'an chixo'l wunaq ye lchopon tan chixajsa' ejnin tajwe'n ku' jun techl, jun jatxb'il xhchixo'l wunaq nqo tajwe'n xkonsij jun kolb'il te'j witzaj kya'n.
- c) Qo nimku'n wunaq lcha'tij le jun ama'l tajwe'n ltz'ok le ajal ye tajwe'n kob' ja' nqo jun metr tu ni'k tz'an xhchixo'l jujun wunaq.
- d) Ye solte'jaltzaj jun aq'unb'il tajwe'n je' aq'in jun u'j qale kopona't tz'ib'an niky'na' wunaq kuj lcho'k le ama'l nintu' tajwe'n ltz'ok le ajal kob' ja' nqo jun metr tu ni'k tz'an chixo'l jujun wunaq, ye jun xtxolb'ila'j tajwe'n chixmay ajka'w ye qo natzan tan b'anla'n tana'n.

O'IN: JUN TX'AQAJT B'ANB'IL TANA'N

Kyeqil e' kmon tetz aq'un tetz witnum kyi Isk'ul Itziky' alchoq jilwutz witzq'ej nqo jilwitz latz' kya'n, tan kyi tiky'a'n lak'pij yab'il.

Kyeqil e'ch ka'wla'j tz'elpon chitzib'lal b'ene'ntzi'n Paxil ejnin tz'elpon le U'j Oponsb'il Stzib'lal tetz Abya Yala, tan xtxole'n skyetz kyeqil wunaq qale chixkone't kyeqil e'ch puk'sb'il stzib'lal ejnin e'ch q'instzib'lal, na laqe'lchan tajwe'n tz'ok b'anle'n tane'n e'ch ka'wla'j.

COMUNIQUESE Y CÚMPLASE

ALEJANDRO EDUARDO GIAMMATTEI FALLA
PRESIDENTE CONSTITUCIONAL

HUGO ROBERTO MONROY CASTILLO
MINISTRO DE SALUD PÚBLICA Y ASISTENCIA SOCIAL

LEYLA SUSANA LEMUS ARRIAGA
SECRETARIA GENERAL
DE LA PRESIDENCIA DE LA REPUBLICA